

Alminnelig høringsliste

Saksbehandler: Asgeir H-N Fløgum Vågan
Telefon direkte: +47 93861691
Vår dato: 21.01.2019
Vår referanse: 18/13937-2

Norge

Deres dato: 21.08.2018
Deres referanse: 2018/030309-001/FORSVARET/525

Høring. Opprettelse av et midlertidig restriksjonsområde i forbindelse med militærøvelsen Arctic Challenge Exercise 2019

1. Hva gjelder saken, og hva vil vi oppnå?

22. mai – 4. juni 2019 skal Sverige, Finland og Norge være vertskap for militærøvelsen «Arctic Challenge Exercise 2019» (ACE19). I den forbindelse har Luftfartstilsynet mottatt søknad fra Forsvaret om å opprette to midlertidige fareområder (D-område) og ett midlertidig restriksjonsområde (R-område).

Områdene det søkes om er i norsk luftrom og vil inngå som en del av et felles luftrom i sammenheng med tilstøtende øvelsesområder i Sverige og Finland. Områdenes utstrekning i Norge er likt med det luftrom som ble benyttet under militærøvelsen «Arctic Challenge Exercise 2017».

For å ivareta sikkerheten i luftrommet under militærøvelsen, sender Luftfartstilsynet med dette utkast til forskrift som oppretter ett midlertidig restriksjonsområde på høring. De to midlertidige fareområdene det også er søkt om, vil bli saksbehandlet i form av enkeltvedtak.

2. Hvilke tiltak er relevante?

Etter opplysninger fra Luftforsvaret vil aktiviteten inne i restriksjonsområdet omfatte alle typer luftoperasjoner, inkludert luft-til-luft trening, luft-til-bakke trening med levering av skarpe våpen på Setermoen, luft-til-luft tanking, trening med helikopter med mer. Typen aktivitet vil være dynamisk fra dag til dag, og vil endres underveis i øvelsen.

For å unngå sammenstøt eller andre luftfartsulykker mellom militære og sivile luftfartøyer i forbindelse med militærøvelsen, vurderer Luftfartstilsynet å opprette et midlertidig restriksjonsområde.

Restriksjonsområdet planlegges opprettet ved forskrift, med et flygeforbud for ikke-deltakende sivile luftfartøyer. Ingen andre tiltak anses som relevante.

3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Tiltaket reiser ingen prinsipielle spørsmål.

4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltaket, hvor varige er de og hvem blir berørt?

Restriksjonsområdet vil være aktivt i perioden fra og med 22. mai til og med 4. juni 2019, med unntak av lørdag og søndag 25. til 26. mai og 1. til 2. juni. Militærøvelsen planlegges med to flyperioder pr dag. Restriksjonsområdet vil være fra bakkenivået til FL 300, og omfatter således både bemannet og ubemannet luftfart (droner, UAV).

De positive virkningene av opprettelse av restriksjonsområdet, er at Forsvaret får øvd på militære luftoperasjoner i lag med våre naboland under militærøvelsen, uten risiko for sammenstøt eller andre luftfartsulykker mellom militære og sivile luftfartøyer.

De negative virkningene av opprettelse av restriksjonsområdet er at det innføres et flygeforbud som forbyr sivile aktører å fly inn i restriksjonsområdet i de perioder området er aktivt.

Forbudet gjelder ikke flyging i forbindelse med militær-, politi-, ambulanse-, søke- og redningsoppdrag eller øvelser på slike oppdrag. Denne typen flyginger må koordineres med Forsvaret.

Etter informasjon fra Luftforsvaret vil ingen flyplasser bli stengt, og områdenes horisontale og vertikale utstrekning er tilrettelagt slik at det i minst mulig grad påvirker sivil rutetrafikk.

Forsvaret opplyser at i perioder områdene ikke benyttes til militære øvingsformål, kan vakthavende ved NAOC (Norwegian Air Operational Centre) kontaktes for å gi eventuelle særskilte tillatelser til å fly. Kontaktinformasjon vil fremgå av NOTAM.

5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

Luffartstilsynet anbefaler at forskrift om opprettelse av restriksjonsområdet blir fastsatt, slik at Forsvaret kan få øvd på militære luftoperasjoner i lag med våre naboland, uten risiko for sammenstøt eller andre luftfartsulykker mellom militære og sivile luftfartøyer.

Luffartstilsynet viser forøvrig til bestemmelsen i § 16 bokstav d fjerde ledd, i forskrift 15. mai 2009 nr. 523 om luftromsorganisering, som sier at der Forsvaret (...) søker om opprettelse av restriksjonsområde, skal restriksjonsområdet normalt opprettes. Vurderingen skal hensynta § 16 bokstav b om hvilke virkninger restriksjonsområdet vil kunne få for kommersiell og ikke-kommersiell luftfart, samt § 16 bokstav c om at et restriksjonsområde ikke skal vær større i horisontal og vertikal utstrekning enn nødvendig for å ivareta formålet med restriksjonsområdet.

6. Hva er forutsetningene for vellykket gjennomføring?

Forutsetningene for en vellykket gjennomføring er at alle ikke-deltakende luftfartøyer retter seg etter det flygeforbudet som forskriften gir.

7. Høring

Saken sendes nå på høring. Alle høringsdokumenter blir publisert på Luffartstilsynets nettside, under <https://luffartstilsynet.no/horinger/> Eventuelle høringsuttalelser merkes med ref. 18/13937 og sendes til Luffartstilsynet ved postmottak@caa.no innen 22. mars 2019.

Vår dato
21.01.2019

Vår referanse
18/13937-2

Med vennlig hilsen

Nina Beate Vindvik
Juridisk direktør
Direktoratsavdelingen

Asgeir H-N Fløgum Vågan
juridisk seniorrådgiver

Vedlegg:

- 1) Forskrift om opprettelse av restriksjonsområde for militærøvelsen Arctic Challenge Exercise 2019.
- 2) Søknad fra Forsvaret om opprettelse av midlertidig fare- og restriksjonsområde for Arctic Challenge Exercise 2019.